

Dirençli Kentlerde Belediyelerin Suç Önlemedeki Rolüne Yeni Bir Bakış

*

Mehmet Murat Payam¹
ORCID: 0000-0002-5638-7414

Öz

Birleşmiş Milletlere göre, kentlerde beş kişiden biri suç mağduru olmakta ve kentsel suç, kent güvenliği açısından üç büyük tehditten biri olarak görülmektedir. Bununla birlikte, BM Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündeminin 11. hedefi, kentleri ve insan yerleşim yerlerini kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir hale getirmektir. Her ne kadar suçları önlemek ve suçla mücadele etmek merkezi yönetimlerin ana sorumluluğunda olsa da, yerel sorunlara yerel çözümler noktasında belediyelerin, suçları önlemede anahtar sorumluluğu olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, suç önleme ve kentlerin gelecek nesiller için daha güvenli hale getirilmesinde, güvenlik yönetişimi çerçevesinde belediyelerin oynaması gereken kilit roller açıklanmıştır. Bu amaçla öncelikle dirençli kent ve kentsel güvenlik, suç önleme, yönetim ve güvenlik yönetişimi kavramları yerel yönetimler bağlamında tartışılmıştır. Daha sonra güvenlik yönetişimi çerçevesinde belediyelerin suç önleme konusundaki rolüne değinilmiştir. Son olarak, kentlerde daha etkili suç önleme ve suçla mücadele bağlamında belediyelere uygulanabilir önerilerde bulunulmuştur. Bu makale, belediyelere suç önlemede yardımcı olabilecek politika, eylem stratejileri ve önerileri sunmayı amaçlaması bakımından önemlidir. Makalenin, suçu önleme ve suçla daha etkin mücadele bağlamında yerel düzeyde uygun politika uygulamalarının tanımlanmasına ve işe koşulmasına yardımcı olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Dirençli Kent, Güvenlik Yönetişimi, Kentsel Güvenlik, Belediyeler, Suç Önleme.*

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, E-mail: mpayam@adiyaman.edu.tr

A New View on the Role of Municipalities in Crime Prevention in Resilient Cities

*

Mehmet Murat Payam²
ORCID: 0000-0002-5638-7414

Abstract

According to the United Nations, one in five people in cities has been a victim of crime and urban crime is seen as one of the three major threats in terms of urban security. However, the 11th objective of the UN 2030 Agenda for Sustainable Development is to make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable. Although it is the main responsibility of central governments to prevent and combat crime, it is thought that municipalities have a key responsibility in prevention of crime when local solutions to local problems are considered. In this context, the key roles that municipalities have to play in crime prevention and making their cities more secure through good governance for the next generations are explained. For this purpose, the concepts of resilient city and urban security, crime prevention, governance and security governance are discussed in the context of local governments. Then, the role of municipalities in crime prevention within the framework of security governance is discussed. Finally, recommendations were made to municipalities in the context of more effective crime prevention and crime fighting. This article is important for the purpose of providing policy and action strategies and recommendations that can help municipalities in crime prevention and increase security in cities. It is believed that this article will assist in identifying and implementing appropriate policy implementations at the local level in the context of crime prevention and fighting crime more effectively.

Keywords: *Resilient City, Security Governance, Urban Security, Municipalities, Crime Prevention.*

² Asst. Prof., Adıyaman University, E-mail: mpayam@adiyaman.edu.tr

Giriş

Yaşama hakkı ile temel hak ve özgürlüklere sahip olmak ve bunları etkin bir şekilde kullanmak, ancak emniyetli ve güvenli kentlerde mümkündür. Emin ve güvenli bir kentin en önemli koşulu ise, her insanın günlük hayatında kendisini emniyet ve güvende hissedebilmesidir. Bu bağlamda “her kent sakini, mümkün olduğunca suç, kabahat ve saldırılardan arındırılmış emin ve güvenli bir kentte yaşama hakkına sahip” (Council of Europe, 1992) olmalıdır. Fakat kentlerdeki suç oranı, dünyadaki her yerde olduğu gibi, Türkiye’deki kentlerde de artmaktadır. Birleşmiş Milletlere (BM) göre, kentlerde her beş kişiden biri suç ve şiddet mağduru olmaktadır (UN-Habitat, 2015). Türkiye’de ise suç oranları, 2011 ile 2014 yılları arasında %58 artmakla birlikte 2005 ile 2014 yılları arasında şiddet suçları, 14 kat artmıştır (Adalet Bakanlığı, 2015).

Kentsel suç, kent emniyeti ve güvenliği açısından kentlerde var olan üç büyük tehditten biri (UN-Habitat, 2007) olarak görülmektedir. Hatta dünyanın her kıtasından bir araya gelen 135 belediye başkanı, dünya kentlerinin maruz kaldığı dördüncü ‘en acı’ kentsel sorun olarak şiddet suçlarını sıralamışlardır (Shaw, 2001a). Kentlerde suç ve şiddetle ilgili en son gidişat tüm ülkeleri etkilediği için, kentsel sosyal ve ekonomik kalkınmayı sınırlandıran kentsel suç ve şiddet, günümüzde merkezi yönetimlerin en ana meşguliyetleri haline gelmiştir. Bu bağlamda “kent güvenliği, tüm vatandaşların ulaşma hakkına sahip olduğu kentsel yaşamın gerekliliklerinden biri” (UN-Habitat, 2007, s.93) olarak görülmektedir. Hal böyle iken, kent sakinleri için kentlerde emniyet ve güvenliği sağlamanın bir yolu, insani ve etkili bir suç önleme yöntemi geliştirmek olabilir. Bu açıdan “çağdaş suç önleme, kentlerde suç ve güvenlik sorunlarına cevap vermek için stratejik bir süreç ve yöntemdir” (UNODC, 2010, s.21). Böylece kentlerde yaşayan herkes için yaşam kalitesini iyileştirmek ve toplumsal emniyeti/güvenliği artırmak için “yerel sorunlara yerel çözümlerin” (Shaw, 2001a: ii) araştırılması gerektiği açıktır. Bununla birlikte, BM Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündeminin 11. hedefi, kentleri ve insan yerleşim yerlerini kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir hale getirmektir (UN, 2015).

Her ne kadar kentlerde suçları önlemek, suçla mücadele etmek ve güvenliği sağlamak merkezi yönetimlerin ana sorumluluğunda olsa da, yerel sorunlara yerel çözümler noktasında belediyelerin kentlerde suçları önlemede anahtar bir sorumluluğu olduğu düşünülmektedir. Yani bu hususlar, “artık yalnızca polise ve savcılara bırakılacak konular olmaktan çıkmış ve bu yüz-

den belediyeler, tüm aktörleri bir araya getirmek için daha stratejik bir konumda bulunmaktadır” (Shaw, 2001a, s.8; UN, 2009). Diğer bir anlatımla, kent güvenliğinin sağlanması, sadece polisiye tedbirlerle mümkün olmayıp (Ataç ve Gürbüz, 2009; Özbey ve Özel, 2015) bunun yanında sosyal, fiziksel ve ekonomik önlemleri de kapsayan bir güvenlik anlayışı geliştirilmelidir (Özbey ve Özel, 2015). Alanyazın taraması en genel olarak, kentlerdeki suç ve şiddet sorunsalıyla mücadele etmek için iki yaklaşım geliştirildiğini göstermektedir. Birincisi, suçla mücadele için merkezi yönetimler tarafından baskı yoluyla gerçekleştirilen klasik yaklaşımdır. İkincisi ise, iki yolla gerçekleştirilebilen ve kentlerde suçla mücadelede baskı yerine, daha suç oluşmadan önlemeyi tercih eden yaklaşımdır. İkinci yaklaşımda kullanılabilecek birinci yol, polisi suçla mücadelede ana aktör olarak kullanır. Diğeri ise, yerel makamları, polisin de katılabileceği sivil kuruluşlar arasındaki bir ortaklık yoluyla suçları önlemeye teşvik eder (Williams, 2014). Benzer şekilde, kent güvenliği ve suçla mücadele bağlamında güvenlik yönetişimi, merkezi yönetimlere bir takım görev ve sorumluluklar yüklediği gibi belediyelere de birçok görev ve sorumluluklar yüklemektedir.

Güvenlik yönetişimine uygun olarak, merkezi ve yerel yönetimler, kolluk kuvvetleri (polis, jandarma, sahil güvenlik), sivil toplum kuruluşları (STK), özel kuruluşlar, sosyal ve sağlık hizmetleri ve eğitim kurumları vb. tüm paydaşlar, kent güvenliği konusunda hayati sorumluluklara sahip olup suçları önlemek ve daha güvenli kentler inşa etmek için koordinasyon içinde hareket etmek zorundadırlar (European Council, 2009; ICPC, 2008; ICPC, 2010; UN, 1995; UN, 2002; UN, 2009; UN-Habitat, 2015). Bu bağlamda bu makale, kentlerde suç önlemede ve kentlerin gelecek nesiller için daha güvenli hale getirilmesinde, belediyelerin güvenlik yönetişimi çerçevesinde iyi yönetim yoluyla oynaması gereken kilit rolleri açıklamaktadır.

Bu amaçla, öncelikle dirençli kent ve kent güvenliği, suç önleme, yönetim ve güvenlik yönetişimi kavramları yerel yönetimler bağlamında ele alınmıştır. Ardından, güvenlik yönetişimi çerçevesinde belediyelerin suç önlemedeki rolüne değinilmiştir. Son olarak ise, daha etkin suç önleme ve suçla mücadelede kapsamında belediyelere uygulanabilir öneriler sunulmuştur. Bu makale, belediyelere suç önlemede yardımcı olabilecek politika ve eylem stratejileri ve önerileri sunmayı amaçlaması bakımından önemli görülmektedir. Bu açıdan bu makalenin, kentlerde suçu önleme ve suçla daha etkin mücadele bağlamında yerel düzeyde uygun politika uygulamalarının tanımlanmasına ve işe koşulmasına yardımcı olacağına inanılmaktadır.

Dirençli Kent ve Kent Güvenliği

Kentler, insanların günlük yaşamını tümüyle etkileyen her türlü insan ilişkisinin bulunduğu, kurumlaşmanın yoğunlaştığı merkezler olarak adlandırılabilir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014). Direnç, bireylerin veya toplulukların olumsuzluklara karşı direnmesine ve bunlardan kurtulmasına yardımcı olan bir niteliktir (Newman, 2002, s.5). Yani dirençli bir kentte bireyler ve toplum, tüm zorluklara direnebilir ve belirsizliklerle başarılı bir şekilde baş edebilir. Afet Risk Azaltma Uluslararası Ofisi (UNISDR) tarafından dirençlilik (resilience), “tehlikelere maruz kalan bir sistemin, topluluğun veya toplumun, gerekli temel yapılarının korunması ve yenilenmesi de dâhil olmak üzere, risk yönetimi yoluyla bir tehlikenin etkilerine zamanında ve etkili bir şekilde direnme, özümseme, uzlaştırma, uyum sağlama, dönüştürme ve iyileştirme yeteneği” olarak tanımlanmaktadır (unisd.org). Kent güvenliği bağlamında dirençlilik, kamu, STK, özel sektör ve kent sakinlerinin olası güvenlik risklerinin etkilerine karşı direnme, bunların üstesinden gelme ve tekrar önceki güvenli haline dönebilme becerisidir.

Bu bağlamda dirençli kent ise; “fiziksel, çevresel, sosyal ve ekonomik çerçevede kentlerin karşılaşılabileceği her türlü tehlike, tehdit ve olumsuz durumlarla kenti oluşturan birçok dinamiklerin, aktörlerin koordineli ve kapsamlı bir şekilde mücadele etmesinin sağlanması” (Çiriş, 2017, s.148) şeklinde tanımlanabilir. Diğer bir anlatımla dirençli kent, kentlerde her türlü tehlike ve risklere karşı zayıf noktaları tespit ederek kapasite geliştirmeyi içerir. Bu kapsamda dirençli kentleri, kırılğan kentlerden ayıran özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Katılımcı bir modelle kamu (merkezi/yerel yönetim), STK, özel sektör ve kent sakinleri şehirlerini planlar ve karar verirler,
2. Sürdürülebilir kentleşmeyi sağlayıp, yetkin ve hesap verebilir bir yerel yönetime sahiptir,
3. Konut, yerleşim yeri ve mahallelerin altyapı ve hizmetleri yeterlidir,
4. Akla ve imar mevzuatına uygun yapılaşmalarla pek çok afetin önüne geçilmiştir,
5. Olası tüm tehlike ve risklerle ve bunlara maruz kalacak ve zarar görebilecekler hakkında güçlü bir yerel bilgi alt yapısına sahiptir,
6. Felaketi öngörme ve varlıkları korumak için adımlar atmıştır,

7. Her türlü afetten kaynaklanan fiziksel ve sosyal kayıpları en aza indirebilmiştir,
8. Afet öncesinde, sırasında ve sonrasında gerekli kaynakları taahhüt etmiş ve kendi kendini düzenleme yeteneğine sahiptir,
9. Afet sonrasında temel hizmetleri hızlı bir şekilde onarabilir ve bunun yanı sıra sosyal, kurumsal ve ekonomik faaliyetlerini devam ettirebilir kenttir (UNISDR, 2010).

Diğer yandan kentlerde toplumsal güvenliğe olumlu etkisi olan sosyal adalet ve eşitlik, kapsayıcılık, bağlılık ve direnç gibi faktörler, güvenli bir kentin ötesine bakmanın ayrılmaz bir parçasıdır (Melbourne Council, 2014). Bu bağlamda, BM Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündeminin 11. hedefi, kentleri ve insan yerleşim yerlerini kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir hale getirmektir (UN, 2015). Bu açıdan kent sakinlerinin yaşam döngüsünün tüm aşamalarında kentlerde dirençliliği destekleyen faktörler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. *“Güçlü sosyal destek ağları,*
2. *En az bir koşulsuz destekleyici veli veya bu görevi üstlenecek yakının varlığı,*
3. *Adanmış bir akıl hocası veya aile dışından başka bir bilge kişi,*
4. *Olumlu okul deneyimleri,*
5. *Uсталık duygusu ve kendi çabalarının bir fark yaratabileceği inancı,*
6. *Bir dizi müfredat dışı aktiviteye katılım,*
7. *Olumsuz yanı sıra zarar verici etkilerin de tanınması için olumsuzlukları yeniden değerlendirme kapasitesi,*
8. *Yarı zamanlı çalışma yoluyla başkalarına yardım ederek “fark oluşturma” yeteneği ya da fırsatı,*
9. *Başta çıkma becerilerini geliştirmek için fırsatlar sunan zorlu durumlardan aşırı korunaklı olmamak”* (Newman, 2002: 68; Newman, 2004).

Yaşadığı kente insanlar herhangi bir suça veya tehlikeye maruz kalmadan güven içerisinde yaşamak ve yaşam standartlarını artırmak istemektedirler (Bulut ve Kara, 2011). Kent güvenliği 1980’lerin sonlarında ön plana çıkmaya başlamıştır (Frevel, 2006). Kent sakinlerinin emniyet ve güvenliği, dünyanın birçok bölgesinde ülkeler ve şehirler için büyük bir endişe kaynağıdır (UNODC, 2016). “Kentsel güvenlik, suç ve şiddetin etkilenme derecesine bakılmaksızın, dünyadaki şehirlerde önemli bir sorun olarak görülme-

tedir. Güvenliğin açık bir şekilde dâhil edilmesi, sürdürülebilir kentsel gelişim için önemli bir koşul olarak kabul edilmesi ve kentsel güvenliği bir kalkınma sorunu olarak konumlandırması bakımından dikkat çekicidir” (ICPC, 2016, s.44). Türkiye’de işlenen suçların önemli bir bölümü kentlerde işlenmektedir. Kentlerin güvenlik sorunu, kamuoyunu giderek daha çok meşgul etmektedir (Karasu, 2008). 21. yüzyılın başlarında da kent güvenliği, terörizm ile birlikte kentler için daha önemli bir hal almıştır (Frevel, 2006). Kent güvenliği, kentleşme süreci içerisinde meydana gelen güvenlik gereksinimi ve buna yönelik geliştirilen stratejileri çağırıştırır. Bu açıdan kent güvenliği, her şeyden önce kente ait kırsaldan farklı olan bir güvenlik algısını ve buna yönelik hizmetleri içermektedir (Gökulu, 2010).

Kent güvenliği; bireylerin, kentsel yaşamın doğası gereği kurgulanan hizmetlerden faydalanmada huzur ve emniyet içerisinde olabilmeleridir. Güvenliğin sağlanması, tıpkı kent planlaması gibi, bir kamu hizmetidir. Kentsel güvenlik planlaması, tek başına polisiye hizmetler veya güvenlik kuvvetlerini ilgilendiren bir olgu değildir. Kente hizmet sunan tüm sektörler arasındaki işbirliği, kent güvenliğinin sağlanmasında en başat unsurdur (Henden ve Korkmaz, 2006). “Kentsel güvenlik, risk faktörlerini ve hepsinden önemlisi, şehirlerde güvensizliğin korunma faktörlerini ele almak, daha sürdürülebilir, kapsayıcı, uyumlu ve adil şehirlerin koşullarını yaratmak için şehir çapında ve katılımcı bir süreci benimser” (Habitat III, 2016, s.2). Kent genelinde iyi planlanmış, toplumsal cinsiyete duyarlı, toplum temelli, bütünlük ve kapsamlı kentsel suç önleme ve güvenlik stratejileri uygulamaya konulduğunda ancak sürdürülebilir kentsel gelişmenin gerçekleştirilebileceği tartışılmaktadır (WICI, 2016). İnsanları toplum içinde, evinde ve sokakta korkusuz ve güvende hissettirerek, kent sakinlerine rahat bir yaşam sunabilmek bağlamında güvenli kentlerin oluşturulması çok önemlidir. Kent güvenliğini ortadan kaldıran temel nedenlerden biri, kentsel mekân ve suç arasındaki ilişkiden kaynaklanmaktadır. Çünkü kentlerde herhangi bir suçun oluşması için suçlu, mağdur ve mekânın aynı anda bir arada olması gerekmektedir (Mutlu, 2007).

En genel anlamda kent açısından güvenlik, kentlileri kasıtlı olaylara karşı korumadır. Kent güvenliği, önleyici kolluk faaliyetlerinin kentsel alanlarda uygulanmasını da kapsayan bir kavramdır (Gündüzöz, 2016). Diğer bir anlamıyla kent güvenliği, kent sakinlerini etkileyebilecek insan kaynaklı risk ve tehditlere karşı korunmanın sağlanması anlamına gelir. Suçluluk ve subjektif koruma algısı açısından ciddi bir tehdidin yokluğu olarak anlaşılan kentsel güvenlik, bugün çeşitli yapısal ve yerel faktörlere bağlıdır. Kentsel güvenlik

kavramı genellikle, kentlerde işlenen suçların önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesi programları ile incelenir. Bu bağlamda kentsel güvenliğin iki yorumu yapılabilir:

1. Kent sakinlerinin bütünlüğü içinde güvenliği ya da kentsel alanların giderek artan militarizasyonu ile ilişkili olarak kent sakinlerin bireysel güvenliği,
2. Kentlerin bir bütün olarak güvenliği (Svitková, 2014).

Yani kentlerde güvenlik, öncelikli olarak her kent sakininin kişisel güvenliğine ve mal emniyetine odaklanır. Daha sonra ise, bir bütün olarak kentin güvenliğine odaklanır. Dolayısıyla kent güvenliği kapsamında yürütülen önlem ve eylemler, aynı zamanda kent emniyetini sağlamanın bir aracı olarak kullanılacaktır. Kentlerde güvenliğe yönelik “güvenli yaşam ajandası bileşenleri; bağdaştırıcı güvenlik, önleyici güvenlik ve insan güvenliği olarak saptanmıştır. Bu üç bileşen arasındaki ilişki kentlerdeki güvenli yaşamın çerçevesini çizmektedir” (Frevel, 2006, s.5). Kentlerde güvenlik herkesin endişesidir. Kentli hakkına, orada yaşayanların güvenliği garanti edilmeden ve suç korkusu azaltılmadan, gerçek anlamda tamamen sahip olunamaz (Council of Europe, 1992). Yerel güvenlik hizmetlerinin sunulmasında ve Avrupa Kentsel Sözleşmesinde yer alan “Güvenli Kent’in” tesisinde, İçişleri Bakanlığı iç güvenliği sağlama fonksiyonunu, kendisine bağlı kuruluşlarla sağlamaktadır (Çalı, 2012). Diğer bir anlatımla, yerel anlamda güvenlik hizmetleri genel olarak polis ve jandarma tarafından sunulmaktadır.

Suç Önleme

Kentleri, kentliler için daha yaşanabilir hale getirmek ve kent sakinlerinin üzerindeki suç baskısını azaltmak, kent güvenliği ile ilgili çalışmaların temel amacıdır (Ataç, 2007). Kentlerin yaşanılabilir bir yer olması için, öncelikle suçun oluşumunu engelleyebilmek gerekir. Suç önleme çalışmaları da, insanların kentlerde suç ve güvensizlik duygusu yaşadığını göstermiştir. Bu nedenle, kentlerde suçların ana nedenleri ve bunlara karşı alınacak önlemler, tarihin her döneminde kent sakinleri için bir sorun olarak görülmüştür (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014, s.3). Suçun ana nedenlerini ortaya koymak, daha güvenli kentler inşa etmek için gerekli olduğundan, ilgili tüm paydaşlar kentsel suçların kökenleri ve etkilerini anlamaya çaba sarf etmektedir.

Suç önleme, Avrupa Kentsel Sözleşmesinde belirtildiği gibi, kent sakinlerinin kentsel hakkı olarak görülmektedir. Bu sözleşmeye göre; “Avrupa kentleri vatandaşlarının güvenlik hakkı - mümkün olduğunca suç, kabahat ve saldırılardan arındırılmış emin ve güvenli bir kentte yaşama hakkı” (Council of Europe, 1992, s.1) olarak değerlendirilmektedir. Suç, insan güvenliğine yönelik temel bir tehdittir ve suçtan arındırılmış güvenlik “giderek uluslararası bir kamu yararı ve aynı zamanda temel bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir” (UN-Habitat, 2007, s.45).

Toplumsal güvenlik, kentlerde suç önlemeye yapılan yatırımının sadece ulusal düzeyde değil yerel düzeyde de suçun önlenmesinde çok önemli ve etkili olduğunu vurgulamaktadır (ICPC, 2001). Kentlerde “suç önleme ekonomik ve sosyal açıdan daha az maliyetlidir” (ICPC, 2016, s.2) ve kentlerde iyi planlanmış bir suç önleme uygulaması, birçok yarar sağlamaktadır (Shaw, 2001a; Shaw, 2001b; UN, 1995; UN, 2002). Alanyazın incelendiğinde kentlerde birçok farklı suç önleme yaklaşım ve programının geliştirildiği görülmektedir. Suç önleme en genel olarak, insan odaklı suç önleme, mekân odaklı suç önleme ve durumsal suç önleme stratejileri şeklinde sınıflandırılabilir. Durumsal suç önleme stratejisi, insan ve mekân odaklı stratejilerin birleşimidir. İnsan odaklı suç önleme stratejisi genellikle “Sosyal Gelişim Yoluyla Suç Önleme” olarak bilinirken, mekân odaklı stratejiler ise “Çevresel Tasarım Yoluyla Suç Önleme” yöntemi olarak bilinir. Durumsal suç önleme yaklaşımlarıyla birleştirildiğinde, bu stratejiler bütüncül ve etkili bir suç önleme paketi oluşturur. Diğer yandan, Suç Önleme Yönergesi (2002), çeşitli suç önleme yaklaşımlarını ve programlarını dört ana kategoriye ayırmaktadır (UN, 2002; UNODC, 2010, s.12-16):

1. Sosyal gelişim yoluyla suç önleme / sosyal, ekonomik, sağlık ve eğitim önlemleriyle sosyal suç önleme
2. Toplum ve örgütler aracılığıyla yerel temelli suç önleme,
3. Çevresel tasarım yoluyla durumsal suç önleme,
4. Hapishanedeki gençleri ve insanları kapsayan ve daha sonra topluma dönenler için tekrar topluma kazandırma programları

Dünyanın tüm bölgelerinde kullanılacak etkili suç önleme; emniyetli ve güvenli kentsel tasarım, yerel yönetimler ve polis dâhil kurumsal suç önleme, alternatif adalet biçimleri ve sosyal suç önlemeye odaklanılmasını içermektedir (Milliken, 2016). Uluslararası deneyimler, etkili suç önleme faaliyet-

lerinin toplumların sosyal uyumunu destekleyip güçlendirebildiğini ve yaşam kalitelerini iyileştirmek için toplu olarak hareket etmelerine yardımcı olabileceğini göstermiştir (Ulusal Suç Önleme Çerçevesi, 2012). Yukarıdaki açıklamalardan suç önleme stratejilerinin; tüm resmi ve gayri resmi tarafların koordinasyonunu içermesi, sosyal yönleri göz önünde bulundurarak suçun önlenmesi, bazı etkili proaktif polislik stratejileri, özellikle toplum polisliği ve zamanında ve etkili ceza adaleti programlarını gerektiği sonucuna varılabilir. Yukarıda belirtilen tüm suç önleme stratejileri, iyi yönetim yoluyla uygulamaya konmalıdır. İyi yönetimle ilgili olarak, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı, kentlerde başarılı bir suç önleme için temel anahtar olan “iyi yönetimin, üç temel koşulu kapsadığını ileri sürmektedir: etkili liderlik, etkin finansman ve etkin vatandaş katılımı” (UN-Habitat, 2007, s.96). Özetle kentlerde suç önleme konusunda; kent sakinleri, eğitim kurumları, dinî müesseseler, STK’lar, merkezî hükümet, belediyeler, kolluk kuvvetleri ve bütün toplumun koordine edilmiş çabaları çok önemlidir. Bu bağlamda, Avrupa Kentsel Sözleşmesinde öne sürülen kentsel güvenlik ve suç önlemenin temel ilkeleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Tutarlı bir güvenlik ve suç önleme politikası, önleme, yasaları uygulama ve karşılıklı destek temeline dayanmalıdır.
2. Yerel bir kentsel güvenlik politikası, güncel kapsamlı istatistik ve bilgilere dayanmalıdır.
3. Suç önleme toplumun tüm üyelerini içerir. Etkili bir kentsel güvenlik politikası, kolluk kuvvetleri ile yerel toplum arasındaki yakın işbirliğine bağlıdır.
4. Yerel bir uyuşturucu önleme politikası tanımlanmalı ve uygulanmalıdır. Yeniden suç işlenmesinin önlenmesi ve hapis cezası yerine alternatiflerin geliştirilmesi için gerekli programlar esastır.
5. Mağdurlara destek, herhangi bir yerel güvenlik politikasının kilit bileşenidir.
6. Suç önleme bir öncelik olarak kabul edilmeli ve böylece mali kaynakların artırılması talimatı verilmelidir (Council of Europe, 1992, s.37).

Yönetişim ve Güvenlik Yönetişimi

Kamu hizmetlerinin daha etkin sunulmasında merkezi yönetimlerin yanı sıra yerel yönetim, STK'lar ve özel sektörün ilişki ve etkileşimleri ise genelde 'yönetişim' kavramı ile ifade edilmektedir. Günümüzde kamu yönetimi süreçlerinde, yerel yönetimlerden topluma daha fazla rol aktarımı gündeme gelmiştir. Bu çerçevede halkın farklı kesimlerinin, üniversitelerin, STK'ların, meslek örgütlerinin ve ilgili kamu kurumlarının yerel konulardaki idari ve karar alma süreçlerine etkin katılımı 'yönetişim' kavramıyla anlatılmaktadır (European Governance, 2001 aktaran; Oktay, 2017). Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yönetişimin şu şekilde tanımı yapılmıştır: "Yönetişim, bir ülkenin işlerini her düzeyde yönetmek için ekonomik, politik ve idari otoritenin kullanılmasıdır. Yönetişim, vatandaşların ve diğer grupların çıkarlarını ifade ettiği, yasal haklarını kullandığı, yükümlülüklerini yerine getirdiği ve farklılıklarına arabuluculuk yaptığı mekanizmaları, süreçleri ve kurumları kapsar" (UNDP, 1997: 2). En genel anlamıyla yönetişim, "yönetim sürecinde hükümet dışı aktörlerin de etkin bir şekilde yönetime katıldığı, bu süreçte rol oynayan aktörler ve örgütler arasındaki etkileşimi, formal ya da resmi sıfatı bulunmayan kişi, grup ve kuruluşların katılımını" (Yüksel, 2000: 145) ifade eder. Yani yönetişim, kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde bir araya gelerek yönetime katılımı (Güzelsarı, 2008) demektir. Yukarıda yapılan tanımlar bağlamında yönetişimin, kamu, sivil toplum ve özel sektörü içermesinden dolayı, yönetmekten ve hükümetten daha geniş bir kavramı ifade ettiği söylenebilir.

5393 Sayılı Belediye Kanununda da üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, STK'lar ve uzman kişilerin belediye karar ve hizmetlerine katılımının teşvik edildiği görülmektedir. Habitat II Konferansında güvenliğin, kent planlaması ve yönetimiyle bütünleştirilmesi önerilmektedir. Kentsel gelişmeye katkısı açısından en çok güvenliğin, kent planlaması ve iyi yönetimle bütünleşmesi %78 oranıyla ilk sırada belirtilmiştir (Aksoy, 2007). Yılmaz (2012) güvenlik yönetimini, "bir ülkenin sınırları içindeki güvenliği, bilimsel yaklaşımlarla şekillendirilmiş bir örgüt yapılandırması içinde ele alan ve yürüten çağdaş bir yönetim anlayışı" şeklinde tanımlamıştır. Yönetim konusunda komuta birliği, verimlilik, etkinlik, koordinasyon, strateji vb. ilkelerinin büyük bir önemi vardır. Kent bağlamında güvenlik yönetimi, kentlerde suç ve güvensizlik hissi bağlamında potansiyel

ve olası risklerin belirlenmesi, bunların yönetiminin planlanması, eylem planının uygulanmasında karşılaşılan riskleri sistematik olarak tespit etme, anlama ve yönetme uygulaması şeklinde tanımlanabilir. Kentsel güvenlik risklerinin yönetimi bağlamında da iyi bir güvenlik yönetişimi; kamu, özel sektör, STK'lar ve bireysel olmak üzere dört düzeyde gerçekleşebilir.

Hiç kuşkusuz kent güvenliğinin sağlanmasında merkezi ve yerel yönetimler en önemli kuruluşlardır. Güvenlik yönetişimi, klasik olarak merkezi yönetimler (devlet) tarafından sunulan güvenlik hizmetlerinin, günümüzde artık yerel yönetimler, STK'lar ve özel sektör vb. aktörlerin de katılımıyla sunulmasını ifade etmektedir. Dolayısıyla bu makalede güvenlik yönetişimi; kentsel suçların önlenmesi veya azaltılması ve bunun sonucu olarak kent emniyeti ve güvenliğinin sağlanmasında merkezi yönetim, yerel yönetim, kamu kolluk kuvvetleri ve özel güvenlik birimleri, özel sektör, STK'lar ve yerel halk arasındaki kentsel güvenlik konusundaki işbirliği ve koordinasyonu ifade eder. Merkezi yönetim birimi olan İçişleri Bakanlığının da son yıllarda benimsediği yönetim uygulamaları, kolluk kuvvetleri ile diğer kurumlar arasında etkin bir işbirliğini öngörmektedir. Burada yönetim, suçlara neden olan sorunların kolluk kuvvetleri ile diğer kamu ve özel kuruluşların ortak çabaları ile ortadan kaldırılması anlamında kullanılmıştır (Alaç ve Çalı, 2012).

Türkiye'de kentlerde kamu güvenliğini sağlama ve suç ve suçlularla mücadelede ana sorumluluk İçişleri Bakanlığınınadır. Bakanlık bu görevi, kolluk kuvvetleri (polis, jandarma ve sahil güvenlik) ve yardımcı kolluk olarak nitelendirilebilecek özel güvenlik görevlileri yoluyla yerine getirmektedir. Ancak yukarıda sayılan kolluk kuvvetlerinin tek başına tüm suçlarla ve suçlularla başa çıkması mümkün değildir. Bu bağlamda güvenlik yönetişimi gereği; üniversitelere, özel kuruluşlara, sivil toplum kuruluşlarına, derneklere ve diğer devlet kurumlarına birçok sorumluluk düşmektedir (Çakır vd., 2014). Öngörülen bu yönetim modelinin temel amacı, suçun çok boyutlu sosyal bir olgu olması ve suçlularla mücadelede ancak halkın, kurumların ve kolluk kuvvetlerinin ortak bir eylem planı çerçevesinde başarı sağlayabilecek olmasıdır (Alaç ve Çalı, 2012). Diğer bir anlatımla, suçların sadece polisye tedbirlerle önlenmesi imkânı bulunmamaktadır. Suçun önlenmesi tüm kurum ve kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların etkin katılımını ve işbirliğini gerektirmektedir (Doğan ve Sevinç, 2011).

Mümkün olduğunca suç önleme politikaları ve programları, hükümet genelinde ve toplumla kapsamlı stratejiler ve ortaklıklar temelinde inşa edilmelidir. Bu, akademik ve araştırma kurumları, STK'lar ve sivil toplum, medya ve bağış örgütlerinin yanı sıra çeşitli düzeylerdeki hükümet sektörlerini de

kapsamaktadır (UN, 2009, s.45: UNODC, 2010, s.21). Suçu önleme, oldukça geniş ve çeşitli faktörleri bünyesinde bulundurur. Bundan dolayı, suç önlemede toplumun farklı kesimlerinin ortak sorumlulukları vardır. Kolluk kuvvetleri ve mahkemeler, günlük yaşamda meydana gelen karışıklara karşı tek çözüm olarak görülemez. Bu yüzden yerel düzeyde suçla mücadele için sadece kamu kuruluşları ile yetinilmeyip daha çok sektörlü gelişmeler araştırılmalı ve uygulanması teşvik edilmelidir (EGM, 2005). Suçla mücadelede işbirliği yapması gereken kurumlar olarak, Adalet, İçişleri, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları sayılabilir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014). Belediyeler başta olmak üzere yerel yönetimler; merkezi yönetimin taşra kuruluşları olarak il ve ilçe düzeyinde örgütlenmiş bulunan tüm devlet kurumları diğer kurum ve kuruluşlarla uyum içerisinde çalışmalıdırlar. Çünkü suç sadece bir kuruluşun mücadelesi ile önlenebilecek bir olgu değil; aksine işbirliği halinde mücadele edilmesi gereken bir olgudur (Zengin ve Kesgin, 2013).

Özetle, vali veya belediye başkanı önderliğinde, dikkate değer esneklik ve fırsatlar sunan kentlerde güvenlik yönetişimi sürecine dâhil olması gereken ajanslar, kurum ve kuruluşlar ve bireyler oldukça kapsamlıdır. Uluslararası Suç Önleme Merkezi tarafından kentlerde suç önlemeye yönelik kapsamlı bir plan geliştirmek için potansiyel ortakların bir listesi geliştirilmiştir:

1. Yerel yönetim liderliği,
2. Kolluk kuvvetleri ve ceza adalet sistemi,
3. İnsan ve sosyal hizmet kurumları,
4. Mahalle ve sivil dernekler ve kulüpler,
5. Gençler ve yaşlılara yönelik kurulan dernekler,
6. Sağlık, güvenlik ve yaşam kalitesi ajansları,
7. Üniversiteler, okullar, okul kurulları, müdürler ve okul-aile işbirliği dernekleri,
8. Kültürel ve etnik popülasyonlar,
9. İşletme sahipleri ve kuruluşları,
10. Din âlimleri ve kanaat önderleri,
11. Yerel medya,
12. Kâr amacı gütmeyen gruplar,
13. Toplu konut sakinleri dernekleri ve yönetimi,
14. Askerler (ICPC, 2001, s.27)

Merkezi yönetim olarak İçişleri Bakanlığı ve kendisine bağlı taşra örgütleri (İl Emniyet Müdürlüğü, İl Jandarma Komutanlığı vb.) valilik çatısı

altında kent güvenliği bağlamında koordinasyon ve suç önleme ilkelerinin daha iyi anlaşılması dâhil yerel düzeyde yerel suç önleme kurum ve koordinatörlerinin kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmalıdır. Bu koordinasyon aşağıdaki gibi sağlanabilir:

- Öncelikle her kentin kendine özgü bir proje oluşturması sağlanır,
- Daha sonra Vali veya yardımcısının liderliğinde kent güvenliğiyle ilgili tüm paydaşların yer alacağı yerel bir koordinasyon ekibi oluşturulur,
- İlgili tüm paydaşlar ile kentin yerel bir güvenlik teşhisi çıkarılır,
- Koordinasyon ekibi, belediyenin, diğer kurumların ve kent sakinlerinin harekete geçirilmesi ve ortakların duyarlı hale getirilmesi sağlar,
- Aynı zamanda kentte bir yönlendirme komitesi ve işbirlikçi mekanizmaların oluşturulması sağlanır,
- Kentsel güvenlik ve suç önleme stratejisinin detaylandırılır
- Oluşturulan eylem planının geliştirilmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve eksikliklerin giderilerek kurumsallaşma aşamasına geçilmesi sağlanır (AFUS, 2017).

Belediyelerin Suç Önlemedeki Rolü

Yerel yönetimler³, coğrafi yetki sınırları içinde halkın yerel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunlar çerçevesinde kurulan ve karar organı halkın seçimi ile belirlenen, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir (Eryılmaz, 2006). Kamu yönetim sisteminin merkezi yönetimden sonraki en büyük ve en önemli parçası olan yerel yönetimler, merkezi yönetimle birlikte kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde görev alan kuruluşlardır (Ersöz, 2009, s.772 aktaran; Aydın, 2009, s.32). Diğer bir anlatımla yerel yönetimler, il, ilçe ve köylerde yaşayanlara sunulan yerel hizmetlerin sağlanması amacıyla kurulan idari organizasyonlardır. “Yerel hizmet, bir yer, mahal ve bölgeyi ve oraya yaşayan halkı ilgilendiren, yani tüm ülkeyi ve ülke halkını ilgilendirmeyen hizmetleri” (Aydın, 2009, s.142) ifade etmektedir. Yerel yönetimlerin, yerel düzeyde artan sosyal sorunlar, talep ve beklentiler nedeniyle

³ Türkiye’de yerel yönetim birimleri; İl özel idareleri, belediyeler ve köy idaresinden oluşsa da, bu makalede yerel yönetim kavramıyla özellikle belediyeler kastedilmiştir.

etkinlikleri ve gereklilikleri çoğu zaman merkezi yönetimin önüne geçmektedir (Zengin ve Kesgin, 2013). Yerel kamu hizmetleri, yerel yönetim kuruluşları ve merkezi yönetimin taşra teşkilatları tarafından yerine getirildiği gibi STK'lar ve özel sektör tarafından da yerine getirilebilmektedir.

İyi yönetişimin bir özelliği bazı hizmetlerin, bu makalede güvenlik hizmetlerinin, yerelleştirilmesini gerektirir. Yerel güvenlik hizmetleri de, merkezi yönetimin taşra teşkilatları (polis, jandarma, sahil güvenlik) ve yerel yönetim kuruluşları tarafından yerine getirilebileceği gibi özel sektör (özel güvenlik görevlileri) tarafından da yerine getirilebilir. Görev ve yetkileri sınırlı olsa dahi belediye zabıtası, kentsel trafik düzenlemesinin belediyeler tarafından yapılması ve muhtarlık sistemi, kentlerde güvenlik hizmetlerinin yerel olarak sunulabileceğine dair örneklerdir (Aydın, 2009). Diğer yandan yönetişim, bir ülkede merkezi yönetimin yerine getirdiği işlevlerin, özel sektöre aktarılmasını nitelendirmektedir (Tangör, 2004). Benzer şekilde, bazı belediyelerin güvenlik hizmetlerini kendilerine bağlı kuruluşlardan ve belediye şirketlerinden temin etmesi (Çalı, 2012) de güvenlik hizmetlerinin özel sektör tarafından da yerel olarak sunulabileceğine örnek olarak verilebilir. Bu noktada, "kamusal yönü ikinci derecede olup ticari yönü ağır basan alanlarda güvenlik hizmetlerinin devlete yük olmayacak biçimde özel sektöre devredilmesinde ayrıca fayda bulunmaktadır" (Bilgiç, 2005, s.116).

Her ne kadar merkezi yönetimler kentlerde suç önlemeyi planlama, sürdürme ve destekleme ve kent sakinleri için emniyetli ve güvenli ortamlar sağlama sorumluluğunu taşıyor olsalar da, belediyelerin kentlerde suçun önlenmesi ve bunun teşvikini sağlamak için yapabileceği şeyler çok önemlidir. Başka bir deyişle, merkezi yönetimler kadar belediyeler de, kentlerdeki sorunların çözümünde vazgeçilmez bir role sahiptir (Ergenç ve Aydın, 2009). Bu noktada belediyelerin, merkezi yönetimlerden daha çok doğrudan halkın şikâyetleri ile karşı karşıya kaldıkları gerçeği dikkate alınmalıdır (Aydın, 2009). Günümüzde belediyelerin kamu hizmetlerindeki rolü, kentleşme düzeyinin artması ve demokratik değerlerin gelişmesi ile daha da önemli hale gelmiştir. Kentlerdeki her türlü problemin çözümünde belediyeler anahtar konuma sahiptir (Oktay, 2017). Ancak Türkiye'de belediyelerin kent güvenliğine olan katkıları ve önemi henüz tam olarak anlaşılammıştır. Güvenliğin sağlanmasında değişen paradigma ile birlikte ortaya çıkan proaktif yaklaşım, belediyelerin güvenliğin sağlanmasında önemli görevleri yerine getirmelerini gerektirmektedir (Güçer, 2012). Diğer bir anlatımla, belediyelerin toplumsal güvenliği sağlamada ve kentleri daha güvenli hale getirmedeki kilit

bir paydaş olarak önemi, merkezi hükümetler tarafından olduğu gibi, belediyelerin kendileri tarafından da tam olarak anlaşılammıştır.

Belediyeler, kent güvenliğinin sağlanması ve suçların önlenmesinde kurulacak ortaklıklar için bir çerçeve oluşturulmasında önemli bir rol oynayabilir. Dolayısıyla, belediyeler bu sürece yalnızca istişare açısından değil, aynı zamanda suç önleme projelerinin üreticileri ve uygulayıcıları olarak da dâhil olmalıdır (UN-Habitat, 2007). Güvensizlik ve suç, yerel düzeyde gerçekleştiğinden etkili suç önleme politikaları, merkezi hükümetlerin desteğiyle yerel düzeyde ele alınmalıdır (Kulach vd., 2006). Suçun Önlenmesine Yönelik Kılavuz İlkeler (1995; 2002) de, belediyelerin kentlerde güvensizliğin ve suçun temel nedenlerini ortadan kaldırmadaki kilit rolüne vurgu yapmaktadır. Kentlerde toplum genelinde suç önleme stratejilerinde belediye başkanları ve yerel makamlar kilit rol oynamaktadır (UN-Habitat, 2007). Bu yüzden, artık belediyeler “yerel sorunlara yerel çözümler üretmek için kentte birçok aktörün ortaklığını gerektiren iyi yönetim meselesi olarak suçun azaltılmasına odaklanmaya başlamalıdır” (ICPC, 2001, s.33). Günümüzde “belediyelerin suçun önlenmesi konusunda kilit bir ortak olması gerekliliği” kabul edilmektedir (Shaw, 1998, s.8). Belediyelerin kentlerde suçun önlenmesi ve toplumsal emniyetin ve güvenliğin sağlanmasında bu kadar önemli bir paydaş olmasının üç temel nedeni vardır: a) hesap verebilirlik, b) çok sektörel stratejileri geliştirmek ve ilerletmek için liderlik, c) toplumla yerel ortaklıkların oluşturulması. Suç azaltma ve önleme planlarının belediyenin liderliği olmadan başarılı olamayacağı anlaşılmaktadır (Milliken, 2016: 5; NCPC, 2000: 17). Bu yüzden “kentlerde mevcut suç problemlerini çözmek ve gelecekte daha büyük sorunlardan kaçınmak için, belediyeler düşünme biçimlerini ve eylem tarzlarını değiştirmelidirler. Toplumsal güvenliği temel bir insan hakkı olarak gören iyi yönetim, belediye başkanlarının güvenli ve sağlıklı toplumları inşa etmede birincil sorumluluğu taşıdıkları konusunda ısrar etmektedir” (ICPC, 2001, s.10).

Suçla mücadele açısından kentleşme, kentlinin suçla mücadeleye katılımını öngörmektedir. Kentlilerin suçla etkili mücadelesi, mücadele anlayışlarının oluşturulmasıyla ve toplumsallaşmasıyla mümkündür (Derdiman, 2010). Belediyelerin güvenlik yönetimi kapsamında kentlerde güvenliğin sağlanması ve suç önlemede kolluk kuvvetlerine bir paydaş olarak katılması, hiç şüphesiz suçların önceden tespit edilmesinde ve suça sebebiyet verecek unsurların ortadan kaldırılmasında önemli bir rol oynayacaktır. Halka en yakın olan ve demokratik katılımın en üst seviyede olduğu belediyeler, hizmet

sunduğu bölgeyi çok iyi analiz edebilme yeteneğine sahip oldukları için, kolluk kuvvetlerinden daha işlevsel bir şekilde suç önleme konusunda politika ve strateji üretebilecektir (Çakır vd., 2014). Belediyeler, kentte çeşitli sektörel politikaların hedeflerini etkileyerek sorumlu oldukları bölgeler için emniyet ve güvenlik sağlamak için dolaylı olarak kilit bir rol oynayabilir (Bursa Emniyet Müdürlüğü, 2013; Council of Europe, 2002). Belediyeler, suç önleme politikalarının geliştirilmesinde daha aktif rol oynamalıdır. Bu bağlamda, her ilçe, il veya bölgenin kendi koşulları dikkate alınmak suretiyle belediyeler tarafından suç önleme politikaları belirlenmelidir. Suç önleme faaliyetlerinin daha sağlıklı ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi için, yerinden yönetim modeline uygun “yerel sorunlara yerel ölçekte çözümler” geliştirilip uygulamaya konmalıdır.

Belediyeler, risk altındaki gençlere özel bir dikkat göstererek suçun önlenmesine yönelik bütünlük ve stratejik yaklaşımlar oluşturmalıdır. Bu noktada belediyeler, sivil toplum kuruluşları, medya, özel sektör ve sivil toplumun yanı sıra diğer yerel yönetim birimlerinin ve endüstrinin tüm sektörlerinin çok sektörlü bir şekilde çalışmasını ve bu paydaşların etkin koordinasyonu ve yönetimini sağlayacaktır (Shaw ve Travers, 2007). Belediyelerin ve onların sunduğu hizmetler noktasında kentlerde toplumsal güvenliği sağlamak ve suç önlemek için bütünlük bir stratejinin uygulanmasının faydaları şunlardır:

1. *Yaşam kalitesini iyileştirmek ve belediyeleri daha çekici bir yer haline getirmek*
2. *Kamu güvenliği harcamalarının daha iyi kontrol edilmesini sağlamak (örneğin polis hizmeti, özel güvenlik)*
3. *Kamu araç-gereç ve binalarının yenilenmesi veya değiştirilmesi ile ilgili maliyetleri azaltmak*
4. *Evlerin, işyerlerinin ve sanayi kuruluşlarının mülkiyet değerinin arttırmak*
5. *Günün ve gecenin farklı saatlerinde, örneğin, parklar, kütüphaneler ve toplu taşıma gibi belediye olanaklarının ve hizmetlerinin daha fazla kullanılmasına fırsatlar oluşturmak*
6. *Belediyelerin sosyal, kültürel ve organize spor faaliyetlerine daha fazla kent sakinlerinin katılımını teşvik etmek” (Key to Safer Municipalities, 2004, s.19-20)*

Güçlü ve tutarlı bir liderlik ile birleştirilmiş iyi yönetim, kanıta dayalı suç önleme politikalarının ve programlarının gelişebileceği çerçeveyi sağlar. Bu bağlamda belediyeler, kentler arası bilgi, iyi uygulama, deneyimler ve yenilikçi yaklaşımların paylaşılmasında kilit bir role sahiptir (Kulach vd., 2006). Belediyeler, kentlerdeki suç ve şiddeti azaltmak için kamuoyunun artan yaklaşımlarını değerlendirmede önemli bir role sahiptir. Bu açıdan başarı, belediyeler ve diğer paydaşlar arasındaki ortaklıklara bağlıdır. Kentlerde toplumsal güvenliği sağlamaya yönelik yerel yönetim yaklaşımı, aşağıda sıralanan bazı temel unsurları içerir:

1. Tercihen Belediye Başkanının liderliğinde yerel düzeyde tüm kilit paydaşların ortaklığını,
2. Kentsel güvenlik bağlamında yerel sorunların ve bunların ana nedenlerinin belirlenmesi,
3. Sadece belirtilerini değil, risk faktörlerini hedefleyen yerel bir eylem planının geliştirilmesi,
4. Yerel düzeyde çok sektörlü eylemleri,
5. Sosyal dışlanmayı ve kentsel yoksulluğu hedefleyen kısa, orta ve uzun vadeli eylemler dengesini,
6. Eylemleri titiz ve koordineli bir şekilde uygulamayı,
7. Suç önlemeye yönelik tüm girişimleri izleme ve değerlendirmeyi,
8. Strateji ve sonuçları anlatmayı ve nakletmeyi,
9. Suç önlemenin uzun vadeli bir süreç olduğunu, yerel toplum faaliyetlerinin ve yerel yönetişimin normal bir parçası olduğu hakkında toplumu eğitmeyi ve bilinçlendirmeyi (ICPC, 2001; Sansfaçon ve Brandon, 1999; Shaw, 2001a; UN-Habitat, 2007).

Belediyeler, yerel toplulukların sorunlarını teşhis etmek ve daha sonra kentlerde bir dizi suç önleme girişimini uygulamak için il/ilçe kolluk kuvvetleri, sosyal, aile ve gençlik hizmetleri, sağlık ve eğitim müdürleri ve iş gruplarının yerel liderleri ile ortaklıklar kurmak için işbirliği stratejisinin geliştirilmesinden sorumludur (Shaw, 2001b). Belediyeler, diğer kurumlarla bütüncül bir çalışmayla daha çok alt gelir gruplarına mensup kişilerin yaşadığı bölgelerde rekreasyon alanlarını genişletmeli ve özellikle de çocukların ve gençlerin çeşitli sportif faaliyetlere yönlendirilmesini sağlamalıdır (Kılıç, 2011). Belediyeler tarafından gençlere yönelik spor ve boş zaman aktivitelerine önem verilerek kolluk kuvvetleriyle ilişkilerin geliştirilmesi gibi faaliyetler kentlerde suç oranını azaltacak etkenler olacaktır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,

2014). Yoğun suç alanlarında belediyelerin organize edeceği sosyal önleyici faaliyetler olarak; yerel halkın eğitim ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanması, ekonomik yaşamın güçlendirilmesi, yerel hizmetlerin daha iyi sağlanması, insanların özellikle gençler tarafından alkol ve uyuşturucu madde kullanımının önlenmesi konusunda daha bilinçli hale getirilmesi, halk ile yerel topluluk arasındaki bağların güçlendirilmesi sayılabilir (Mutlu, 2007). Belediyeler tarafından yerine getirilecek sorumluluklar, suçun ortaya çıkmasına neden olan koşulların oluşumunu önleyici çalışmaları kapsadığı gibi bir şekilde suç işlendikten sonra mağdurlara yönelik veya suçun bir daha işlenmemesine yönelik tedbir ve çalışmaları da kapsamalıdır. Özetle, kentlerde güvenliğin sağlanması ve suç daha oluşmadan önlenmesi bağlamında belediyelerin daha aktif rol alması gerekir (Ergenç ve Aydın, 2009, s.78). Kısaca, kentlerde etkili suç önleme ve toplumsal emniyeti ve güvenliğini sağlamada belediyelerin yapabileceği hususlar dokuz kategoride özetlenebilir:

1. Merkezi yönetim ve benzerinden harici destek beklemek yerine dâhili önleme
2. Kolluk kuvvetlerinin hesap verebilirliğinin artırılması
3. Kaynakların ve hedeflerin suç önleme çerçevesinde sıralanması ve kullanılması
4. Suç önleme ilkelerini dikkate alan kalkınma projelerinin geliştirilmesi
5. Suç önleme koordinasyonunun etkin bir şekilde sağlanması
6. Kanun, yönetmelik ve yaptırımların etkili bir şekilde uygulanması
7. Trafik kanununun etkili bir şekilde uygulanması
8. Suç mağdurlarına maddi manevi yardım ve desteğin sağlanması
9. Hedeflenen suç önleme programlarının başlatılması (Shaw, 1998).

Kentlerde ideal olarak Vali veya Belediye Başkanı liderliğinde suç ve şiddeti azaltmaya ve önlemeye katkıda bulunabilecek çeşitli yerel ortakları tanımlamak, harekete geçirmek ve süreci işletmek gerekir. Bu bağlamda daha güvenli kentler süreci, etkin uygulama için aşağıdaki temel unsurları içermelidir (Un-Habitat, 2011):

- Yerel Güvenlik Koalisyonların Gelişimi
- Güvenlik Teşhisi / Değerlendirmesi
- Yerel Güvenlik Stratejisinin ve Eylem Planının Geliştirilmesi
- Değerlendirme ve Geribildirim
- Kurumsallaşma

Bu bağlamda kentlerde belediyelerin suç önleme konusunda etkinliklerini artırmak amacıyla kamu, STK ve özel sektörün bilgi ve tecrübelerini birleştiren ve çok disiplinli ortaklıklar tarafından kullanılacak yaygın iki program geliştirilmiştir. Bunlardan ilki, Birleşmiş Milletler (BM) - Habitat'ın "Daha Güvenli Kentler Programı", ikincisi ise CSIR Suç Önleme Merkezi tarafından geliştirilen "Yerel Suç Önleme Araçkiti" dir (Shabangu ve Petrella, 2007). Ayrıca, belediyeler için stratejik hedefler ve vizyon, temel değerler ve rehber ilkeler, öncelikli temalar, her bir tema için eylem planları ve izleme ve değerlendirme süreçlerinden oluşan daha emin, güvenli ve adil kent stratejisi hazırlanmıştır (Payam, 2018). Bu strateji, daha güvenli bir belde olma kararlılığına sahip belediyeler tarafından uygulamaya konulabilir.

Sonuç

Kentsel güvenlik, geçmiş dönemlerle kıyaslandığında günümüzde çok daha önemli bir hal almıştır. Bu açıdan Türkiye'deki her kentin öncelikli hedefi, sakinlerinin emniyetli ve güvenli hissettikleri ve yerel yöneticilerin herhangi bir suç, güvensizlik ve acil durumlarda ne yapmaları gerektiğini bildiğine, kentlilerin gerçekten inandıkları güvenli bir kent olmalıdır. Artık belediyelerin, yerel kaynakları daha verimli ve etkili bir şekilde kullanarak ve yerel ihtiyaçları merkezi yönetimlerden daha iyi tanımlayarak kamu hizmetlerini daha iyi üretebileceği de açıktır. Bununla birlikte, kentlerde etkili bir toplumsal güvenlik ve suç önleme, kamu, vatandaşların aktif karşılıklı katılımı, hizmet sektörü, ceza adalet sistemi ve tüm özel sektör temsilcilerinin yer aldığı iyi bir yönetim yoluyla ancak sağlanabilir. Her ne kadar bu makalede, kentlerde suç önlemede belediyelerin rolüne odaklandıysa da, suç önleme meselelerinin sadece belediyelerin gündeminde bir öncelik olması sorunu çözmede yeterli olmayacak, aynı zamanda merkezi yönetimin de gündeminde özel olarak yer alması gerekmektedir. Bu noktada belediyelerin, kentlerde güvenliği sağlamaya ve kentsel suç sorunlarına yönelik üretecekleri çözüm önerilerini hayata geçirmelerini destekleyecek mali gücü elinde bulundurmaları merkezi yönetim tarafından sağlanmalıdır. Yerel ve merkezi yönetim arasında yetki ve sorumluluk tanımları belirli olmalı, karşılıklı katılım ve diyalog sağlanmalıdır (Ceritli, 2003). Merkezi yönetimin, yerel yönetimlere daha fazla yetki aktarmasını bir an önce yapması lazımdır. Bu noktada merkezi yönetim sadece organizatör rolünü üstlenmelidir (Es ve Ateş, 2004).

Belediyeler, kent planlamasını güvenlik hizmetlerini kolaylaştıracak şekilde tasarlamalıdır. Belediyeler başta olmak üzere yerel yönetimler ile güvenlik hizmeti sunan kolluk kuvvetleri arasında sıkı bir işbirliği, dayanışma ve bilgi alışverişi büyük önem taşımaktadır. Kentlerde toplumsal sorunların çözümünde dernek, vakıf ve özel sektörün de yer alması sağlanmalıdır. Bu amaçla belediyelerle STK'lar işbirliği içine girmelidir (Es ve Ateş, 2004). Kentlerde suçluluğun önlenmesine yönelik uygulama ve politikalarda ilgili paydaşlar tam bir yönetim anlayışı içinde olmalı ve bu yönetim anlayışının organizasyonunu da yerel yönetimler yapmalıdır (Zengin ve Kesgin, 2013). Kentlerde suçun önlenmesi yukarıda sayılan paydaşların bütünleşmesi ve etkin koordinasyonundan kaynaklansa bile, suçun önlenmesinin başarısı büyük ölçüde kentlerde toplum emniyeti ve güvenliğinden sorumlu kilit bir aktörün liderliğine bağlıdır. Bu bağlamda, yerel koşulları tanımlayıp yerel ihtiyaçlara en etkin cevap verebilecek ve önleyici girişimleri hayata geçirmek için en uygun kilit aktörün belediyeler olduğu savunulmuştur. Bu nedenle, kentlerde yerel düzeyde suç ve şiddeti önleme ve azaltma konusunda belediyelerin iyi yönetim, uygun kent planlaması ve yönetimi kullanma kapasitelerini güçlendirmeliyiz. Bu anlamda belediyelerin, suç riskinin ön değerlendirilmesinde, gerekli önlemlerin alınması ve yerel düzeyde suç önleme politikalarının geliştirilmesinde daha aktif bir rol almaları gerekmektedir. Bu noktada belediyelerin önemi, yerel sorunlara etkin yerel önleme çözümleri üretmek ile bir kez daha anlaşılacaktır (Ergenç ve Aydın, 2009). Güvenli bir kent için yapılması gereken işlemler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Yerel kolluk kuvvetlerinin güçlendirilmesi,
2. Kente ve kentlilere karşı suç olgusunun azaltılması
3. Kentte suç korkusunun azaltılması
4. Suçun önlenmesi süreci (Çalı, 2012).

Kent güvenliği ve suç önleme bağlamında yönetim anlayışı içerisinde ilçelerde ve illerde güvenlik konseyleri oluşturulmalıdır. Bu konseyler, tavsiye niteliğinde kararlar alabilmeli ve yerel yönetimler ile taşra kuruluşlarını bağlayıcı nitelikte olmalıdır (Zengin ve Kesgin, 2013). Belediyelerin suç riskinin önceden değerlendirilmesi, gerekli tedbirlerin alınması ve suç önleme politikalarının geliştirilmesi konusunda daha aktif rol almaları gerekmektedir (Ergenç ve Aydın, 2009). 5216 Sayılı Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu da, Türkiye'deki yerel yönetimler için kent-

lerdeki sosyal hizmetlere ilişkin önemli görev ve yükümlülükler yüklemektedir. Bu bağlamda, belediyeler kentlerde güvenliğin sağlanması ve suçun önlenmesinde, suçla etkin mücadele sisteminin ana unsurlarından biridir. Kentlerde suç önlemede ve güvenliğin sağlanmasında belediyeler için aşağıda önerilen hususların önemli olduğu değerlendirilmektedir:

1. Suçu azaltmak için alınacak önlemleri ve işbirliğini azaltan aşırı bürokratik ve idari engelleri ortadan kaldırmak,
2. Suçun önlenmesi ile ilgili farklı kurumlar arasındaki düzensizliği önlemek ve ilgili tüm paydaşlarla iyi bir koordinasyon ve işbirliği sağlamak,
3. Yol kavşaklarında atık yönetimi, toplu taşıma, etkin sokak aydınlatması ve emniyet ve güvenlik önlemleri dâhil kamu hizmet alanlarını planlamak, tasarlamak ve yönetmek,
4. Çeşitli kamu hizmeti merkezleri, halk eğitim merkezleri, oyun alanları, stadyumlar, yüzme havuzları, toplum eğlence hizmetleri, sosyo-eğitim merkezleri sağlamak,
5. Ebeveynlerin sorumluluklarını daha iyi yerine getirmelerine yardımcı olmak için aile refahı ve yardım politikaları geliştirmek,
6. Kamu kurum ve kuruluşlarına güvenlik personeli sağlamak ve bu kurumlarda bakım ve denetleme faaliyetlerini gerçekleştirmek,
7. Özellikle gençlere okul dışı sosyal ve eğitim hizmetleri sunmak,
8. Kolluk kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen yaya devriyelerinin suçun daha iyi bir şekilde önlenmesi için iyi bir yöntem olabileceği ve devriyelerin sayılarının artırılmasının yalnızca suçla mücadeleyi iyileştirmekle kalmayıp aynı zamanda kolluk kuvvetleri-halk işbirliğini daha iyi bir şekilde geliştireceği konusunda yerel halkı bilgilendirmek ve ikna etmek,
9. Kolluk kuvvetlerinin bünyesine yerel halkın sosyal yapısını yansıtan kişileri seçerek işe almaları için teşvik etmek,
10. Merkezi hükümet ve polis makamlarıyla gerekli anlaşmaları güçlendiren bir belediye polis teşkilatı kurmak (Bu noktada belediye zabıtaının görev ve yetkilerinde yeniden bir düzenlemeye gidilebilir),
11. Belirli bir kanunun oluşturulması, gerekli sorumlulukların, uygun mali kaynakların, yüksek standart teknik donanım ve yetenekli (profesyonel) personelin bulundurulması suretiyle tamamen belediyelerin kontrolü altında bir belediye polis teşkilatının kurulmasını sağlamak,

12. Farklı rol paylaşımlarında tamamlayıcı noktaları açıklığa kavuşturmak suretiyle, belediye polisi ile Ulusal Polis arasında bir işbirliği sistemi geliştirmek (Council of Europe, 2002; Emniyet Genel Müdürlüğü, 2005).

Sonuç olarak, kentsel suç önleme faaliyetlerini etkili kılan, yerel düzeyde stratejileri kolaylaştırmaya yönelik '*ulusal ve alt-ulusal destek*' ve yerel düzeyde kapsamlı stratejilerin geliştirilmesinde kilit rol oynayan '*belediyeler*'dir. Etkili suç önleme aynı zamanda, yerel topluma yönelik problem odaklı ve çözüm üreten bir tür '*toplum destekli*' veya '*yerel polislik*' gerektirir. Son olarak etkin suç önleme, yerel makamlar, polis, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve halk ile iyi '*ortaklık*' (Shaw ve Travers, 2007) kurmayı gerektirir ki bu günümüzde '*yönetişim*' kavramı ile ifade edilmektedir. Kısacası, kentlerde suçun önlenmesi ve dolayısıyla toplumsal güvenliğin sağlanması bağlamında ne yapılacağı hakkında muazzam bir bilgi birikimine sahibiz. Bu bağlamda yapılması gereken, bu bilgiyi zamanında, etkin ve doğru bir şekilde uygulamaya koymaktır.

Extended Abstract

*

A New View on the Role of Municipalities in Crime Prevention in Resilient Cities

Mehmet Murat Payam
Adiyaman University

Having the right to life and fundamental rights and freedoms and using them effectively are only possible in safe and secure cities. The most important condition of a safe and secure city is that every person can feel safe and secure in their daily lives there. In this context, every citizen should have the right to live in a safe and secure city, free from crime, misdemeanor and attacks as much as possible (Council of Europe, 1992). But the crime rate in the cities, as it is everywhere in the world, is also increasing in cities in Turkey. According to the United Nations (UN), one in five people are victims of crime and violence in cities (UN-Habitat, 2015). The crime rates in Turkey increased by 58% between 2011 and 2014 and violent crimes have increased 14-fold between 2005 and 2014 (Ministry of Justice, 2015).

Urban crime is seen as one of the three major threats to urban safety and security (UN-Habitat, 2007). In fact, 135 mayors from all over the world have listed violent crimes as the fourth 'most painful' urban problem that world cities have exposed to (Shaw, 2001a). Urban crime and violence, which limits urban social and economic development, has become the main preoccupation of central governments, since the latest trend in crime and violence affects all countries. In this context, city security is seen as one of the requirements of urban life that all citizens have the right to access" (UN-Habitat, 2007, p.93). As such, one way of ensuring safety and security for urban residents is to develop a humanitarian and effective crime prevention method. In this respect, "contemporary crime prevention is a strategic process and method for responding to crime and security problems in cities" (UNODC, 2010, p.21). Thus, it is clear that local solutions to local problems" (Shaw, 2001a: ii) need

to be explored in order to improve the quality of life and improve social safety / security for all urban residents. However, the 11th objective of the UN 2030 Agenda for Sustainable Development is to make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable (UN, 2015).

Although it is the main responsibility of central governments to prevent, combat crime and ensure security in cities, municipalities are considered to have a key responsibility for preventing crime in cities in terms of local solutions to local problems. In other words, these issues “are no longer just issues to be left to the police and prosecutors, and therefore municipalities are in a more strategic position to bring all actors together” (Shaw, 2001a, p.8; UN, 2009). In other words, providing security in the city is not only possible with police measures (Ataç and Gürbüz, 2009; Özbey and Özel, 2015), but also a security approach including social, physical and economic measures should be developed (Özbey and Özel, 2015). The literature review shows that, in general, two approaches have been developed to combat the problem of crime and violence in cities. The first is the classical approach by the central authorities to oppose crime through oppression. The second is the approach that can be achieved in two ways and prefers to prevent crime before it occurs, rather than pressure in the fight against crime in cities. The first way in the second approach is to use the police as the main actor in the fight against crime. The other encourages local authorities to prevent crimes through a partnership between civilian organizations, including the police (Williams, 2014). Similarly, in the context of urban security and the fight against crime, security governance imposes a number of tasks and responsibilities on the central government as well as on municipalities.

In accordance with security governance, central and local authorities, law enforcement (police, gendarmerie, coast guard), non-governmental organizations (NGOs), private organizations, social and health services and educational institutions etc. all stakeholders have vital responsibilities for city security and must act in coordination to prevent crimes and build safer resilient cities (European Council, 2009; ICPC, 2008; ICPC, 2010; UN, 1995; UN, 2002; UN, 2009; UN-Habitat, 2015). In this context, this article describes the key roles that municipalities should play through good governance within the framework of security governance in preventing crime in cities and making cities safer for future generations.

For this purpose, first of all, the concepts of resilient city and urban security, crime prevention, governance and security governance are discussed in the context of local governments. Then, the role of municipalities in crime

prevention within the framework of security governance is discussed. Finally, recommendations were made to municipalities in the context of more effective crime prevention and crime fighting. This article is considered important in that it aims to provide policy and action strategies and recommendations to help municipalities prevent crime. In this respect, it is believed that this article will help identify and employ appropriate policy practices at the local level in the context of crime prevention and more effective combat in cities.

Kaynakça/References

- Adalet Bakanlığı. (2015). *Suç istatistikleri raporu 2015*. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Africa Forum for Urban Safety (AFUS) (2017). Local crime prevention toolkit. Draft version. *African Forum for Urban Safety Learning Exchange 2017*, 1-3 November, 2017, Durban, South Africa. <http://www.mile.org.za/AFUS2017/DocumentsAFUS2017/Safer%20Cities%20Toolkit.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Aksoy, E. (2007). Suç ve güvenli kent yaklaşımı. *Dosya 06 Kent ve suç*, 55, 11-15. TMMOB Mimarlar Odası, Ankara.
- Alaç, A. E. ve Çalı, H. H. (2012) Yerel yönetimler ve suç önleme. (S. Bozdemir ve U. Angun Ed.). *Suç Önleme Sempozyumu*, 7-8 Ekim 2011. Bursa.
- Ataç, E. (2007). Suçun kentsel mekândaki algısı 'güvensizlik hissi'. *Dosya 06 Kent ve suç*, 55, 16-23. TMMOB Mimarlar Odası, Ankara.
- Ataç, E. ve Gürbüz, D. (2009). Kentsel mekânda gelişen suça müdahale etmede disiplinler arası güvenlik politikaları. *PBD*, 11(1), 25-46.
- Aydın, A.H. (2009). Güvenlik hizmetlerinde yerelleşme. (V. K. Bilgiç Ed.). *Değişik yönleriyle yerelleşme*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Belediye Kanunu (2005). *Resmi Gazete*. Sayı: 25874. www.mevzuat.gov.tr/Mevzuat-Metin/1.5.5393.pdf adresinden erişilmiştir.
- Bilgiç, V. K. (2005). *Yönetim ve güvenlik: Güncel sorunlar ve çözüm önerileri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bulut, Y. ve Kara, M. (2011). Mahalle muhtarlarının kent ve mahalle güvenliğine ilişkin yaklaşımları: Antakya örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 1-27.
- Bursa Emniyet Müdürlüğü. (2013). Kent suçlarını önleme. Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi, Proje; *Bir demokratik toplumda günlük yaşam içinde şiddete cevaplar*. Avrupa Konseyi Yayını, 2013.
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). *Resmi Gazete*. (Sayı: 25531) www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf adresinden erişilmiştir.
- Ceritli, İ. (2003). *Kentleşme sürecinin ekonomi politiği ve bir Türkiye uygulaması*. Ankara: Yargı Yayınevi.

- Council of Europe. (1992). European urban charter. *Conference of Local and Regional Authorities of Europe (CLRAE) on 18 March 1992, a Session held during the annual Plenary Session of the CLRAE (17-19 March 1992, Strasbourg)*. <https://rm.coe.int/168071923d> adresinden erişilmiştir.
- Council of Europe. (2002). *Urban crime prevention: A guide for local authorities*. ISBN 978-92-871-4943-5, Strasbourg, 2002.
- Çakır, E., Sarihan, Z. ve Sarihan, N. Ö. (2014). Yerel yönetimlerde suç önleme politikası olarak farklılıkların yönetimi: Seferihisar Belediyesinde bir uygulama. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I), 227-231.
- Çalı, H. H. (2012). Avrupa kentsel şartı çerçevesinde güvenli kent ve yerel yönetimler. *Türk İdare Dergisi*, 475, 9-32.
- Çiriş, S. (2017). Kentsel planlamada paradigma değişiminin bir ürünü: Dirençli ulaştırma ve İstanbul kenti üzerine inceleme. *12. Ulaştırma Kongresi (Ulaştırma Politikaları) Bildiriler Kitabı*, 24-26 Mayıs 2017. Ufuk Ofset. http://www.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf/18001_41_29.pdf adresinden erişilmiştir.
- Derdiman, R. C. (2010). Kentleşmenin suçta etkisi ve kentlilerin suçla mücadelesinin sosyal ve hukuki boyutları. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 19(3), 49-73.
- Doğan, H. İ. ve Sevinç, B. (2011). Suç teorileri ve şehir güvenliği: Bitlis iliyle ilgili genel bir değerlendirme. *Polis Bilimleri Dergisi*, 13 (4), 28-54.
- Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Şehir suçlarının önlenmesi: Yerel yönetimler için bir rehber*. (Çev: İ. Yılmaz). EGM, APK Başkanlığı, Ankara
- Ergenç, S. ve Aydın, H. (2009). Yerel yönetimlerin çocuk suçluluğunu önlemedeki rolü. *Denetim*, 3, 73-78.
- Eryılmaz, B. (2006). *Kamu yönetimi*. İstanbul: Erkam Matbaacılık.
- Es, M., ve Ateş, H. (2004). Kent yönetimi, kentleşme ve göç: sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 48, 205-248.
- European Council. (2009). Council decision setting up a European crime prevention network. *Brussels: Council of the European Union, 2009*, <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0902&from=EN> adresinden erişilmiştir.
- Frevel, B. (2006). Urban safety. *German Policy Studies*, 3 (1), 1-18.
- Gökulu, G. (2010). Kent güvenliği kentleşme ve suç ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24 (1), 209-226.
- Güçer, M. S. (2012). Kent güvenliği: İstanbul örneği. (S. Bozdemir ve U. Angun Ed.). *Suç Önleme Sempozyumu*, 7-8 Ekim 2011, Bursa.
- Gündüzöz, İ. (2016). Türkiye ve dünyada güvenli kent yaklaşımı: Kentsel güvenlik mi? Güvenli kent mi? *Türk İdare Dergisi*, 482, 335-370.
- Güzelsarı, S. (2003). Neo-Liberal politikalar ve yönetim modeli. *Amme İdaresi Dergisi*, 36 (2), 17-34.
- Habitat II. (1996). *The habitat agenda İstanbul declaration on human settlements*, Habitat-II Declaration, United Nations Center for Human Settlements (UN-Habitat), <http://www.un.org/ga/Istanbul+5/declaration> adresinden erişilmiştir.

- Habitat III. (2016). *United Nations' new urban agenda*, Habitat III, Resolution adopted by the General Assembly on 23 December 2016, Seventy-first session, Agenda item 20, 2017.
- Henden, H. B. ve Korkmaz, G. (2006). Kentsel güvenlik ve kent planlaması ilişkisi: kent güvenliği planlaması. *Kent ve Sağlık Sempozyumu*, Bursa.
- International Centre for the Prevention of Crime (ICPC). (2001). *The role of local government in community safety, crime prevention*. Series No. 2, Bureau of Justice Assistance, U.S. Department of Justice, April 2001.
- International Centre for the Prevention of Crime (ICPC). (2008). *The international report on crime prevention and community safety: Trends and perspectives*. Montreal: ICPC.
- International Centre for the Prevention of Crime (ICPC). (2010). *The international report on crime prevention and community safety: Trends and perspectives*. Montreal: ICPC.
- International Centre for the Prevention of Crime (ICPC). (2016). *The 5th international report crime prevention and community safety: Cities and the new urban agenda*. Montreal: ICPC.
- İl Özel İdaresi Kanunu (2005). *Resmî Gazete*. Sayı: 25745. www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf adresinden erişilmiştir.
- Karasu, M. A. (2008). Türkiye'de kentleşme dinamiklerinin suça etkisi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57 (4), 255-281.
- Key to Safer Municipalities. (2004). *The key to safer municipalities*. Fondation Docteur Philippe-Pinel and International Centre for the Prevention of Crime. National Crime Prevention Strategy of Canada, 2004. www.crime-prevention-intl.org/fileadmin/.../The_Key_to_Safer_Cities_ adresinden erişilmiştir.
- Kılıç, M. (2011). Serbest zaman etkinliklerinin (rekreasyonun) çocuk suçluluğunun önlenmesindeki işlevinin incelenmesi. *I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi, Yetişkin Bildirileri Kitabı*, İstanbul.
- Kulach, J., Whiskin, N. ve Marks, E. (2006). *Cultures of prevention - urban crime prevention policies in Europe: towards a common culture?* European Forum for Urban Safety, Securities Local Policies, Paris, France, 2006.
- Melbourne Council. (2014). *Beyond the safe city strategy: 2014-17*. City of Melbourne, Melbourne
- Milliken, J. (2016). Urban safety and security: Lessons from the last two decades and emergent issues, *Synthesis report of the conference - Reviewing the State of Safety in World Cities: Safer Cities +20*, Geneva 6-8 July 2016.
- Mutlu, S. (2007) *Türkiye'de yaşanan gecekondulaşma süreci ve çözüm arayışları: Ankara örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Kent ve Çevre Bilimleri) Anabilim Dalı.. Ankara.
- National Crime Prevention Center (NCPC). (2000). *Making South Africa safe. a manual for community based crime prevention*. Pretoria: National Crime Prevention Centre.
- Newman, T. (2002). *Promoting resilience: A review of effective strategies for child care services*. Centre for Evidence Based Social Services, University of Exeter, 2002.

- Newman, T. (2004). *What Works in Building Resilience*. Barkingside: Barnardo's Publications.
- Oktay, T. (2017). Gençliğe yönelik politika ve uygulamalarda yerel yönetimlerin rolü", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 309-336.
- Özbey, M. ve Özel, M. (2015). Kentsel haklar ve kolluğun işlevleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 17(1), 35-49.
- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun (2004). *Resmi Gazete*. Sayı: 25504. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5188.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Payam, M. M. (2018). Daha emin, güvenli ve adil şehirler: Adıyaman yerel yönetimleri için bir strateji önerisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(30), 1270-1318., Doi:10.14520/adyusbd.438982
- Sansfaçon, D. ve Brandon, W. (1999). *Crime prevention digest II: Comparative analysis of successful community safety*. Montreal: International Centre for the Prevention of Crime.
- Shabangu, T. ve Petrella, L. (2007). The local crime prevention toolkit. (M. Shaw ve K. Travers Der.), *Strategies and Best Practices in Crime Prevention in particular in relation to Urban Areas and Youth at Risk* içinde (155-165). Proceedings of the Workshop held at the 11th UN Congress on Crime Prevention and Criminal Justice Bangkok, Thailand 18-25th April 2005.
- Shaw, M. (1998). The role of local government in crime prevention in South Africa". *Institute for Security Studies, Occasional Paper No 33*, August 1998.
- Shaw, M. (2001a). *The role of local government in community safety*. Montreal: International Centre for the Prevention of Crime.
- Shaw, M. (2001b). Crime prevention as an investment for cities: Experience from northern countries. *IFUP 4th International Conference*, Marrakesh, Morocco, October 16-19th 2001.
- Shaw, M. ve Travers, K. (2007). Strategies and best practices in crime prevention in particular in relation to urban areas and youth at risk. *Proceedings of the Workshop held at the 11th UN Congress on Crime Prevention and Criminal Justice*, Bangkok, Thailand 18-25th April 2005, Montreal, 2007.
- Svitková, K. (2014). Contemporary security from the urban standpoint: Cities in the face of risks and threats. *Journal of the Spanish Institute for Strategic Studies*, 3, 1-18.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, (2014). *Kentleşme-suç ilişkisi ve önlenmesi*. Proje Değerlendirme Kurulu Raporu.
- Tangör, B. (2004). Güvenlik yönetişimi yaklaşımı ve Avrupa güvenlik ve savunma politikası. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(3), 253-268.
- Ulusal Suç Önleme Çerçevesi (2012). *National crime prevention framework*. Prepared by the Australian Institute of Criminology on behalf of the Australian and New Zealand Crime Prevention Senior Officers' Group, 2012, http://www.aic.gov.au/media_library/aic/ncpf/ncp_framework.pdf adresinden erişilmiştir.

- UN-Habitat. (2007). *Enhancing urban safety and security: Global report on human settlements 2007*. United Nations Human Settlements Programme, Kenya: Nairobi.
- UN-Habitat. (2011). *Safer cities programme: A safer and just city for all*. Nairobi: UN-Habitat.
- UN-Habitat. (2015). *I make my city safer TOOLKIT. World Urban Campaign, 2015*.
- United Nations Development Programme (UNDP). (1997). *Governance for sustainable human development*. New York
- United Nations (UN). (1995). *Guidelines for cooperation and technical assistance in the field of urban crime prevention, ECOSOC resolution 1995/9 annex, 1995*.
- United Nations (UN). (2002). *Guidelines for the Prevention of Crime, ECOSOC resolution 2002/13 annex, 2002*.
- United Nations (UN). (2009). *Cross-cutting issues: Crime prevention assessment tool, criminal justice assessment toolkit 5*. New York, 2009.
- United Nations (UN). (2015). *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. A/RES/70/1, United Nations.
- United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNISDR). (2010). *Making cities resilient: My city is getting ready*. https://www.unisdr.org/files/14043_campaign-kit1.pdf adresinden erişilmiştir.
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2010). *Handbook on the crime prevention guidelines: Making them work*. New York, 2010.
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2016). *Governing safer cities: Strategies for a globalised world, a framework to guide urban policy-makers and practitioners*, South Africa, 2016.
- Williams, N. (2014). *100 Promising practices on safer cities: Collation of urban safety practices*. The Global Network on Safer Cities, 2014.
- Women in Cities International (WICI). (2016). *Partners' consultation towards un guidelines on safer cities, final report*. Montréal, Québec, Canada. http://femmesetvilles.org/wp-content/uploads/2018/04/PartnersCons_Final-Report_WICI.pdf.
- Yılmaz, S. (2012). *Terörle mücadelede yeni iç güvenlik yönetimi*. Ankara: Detay Yayınları.
- Yüksel, M. (2000). Yönetişim (Governance) kavramı üzerine. *Ankara Barosu Dergisi*, 58 (3), 145-160.
- Zengin, E. ve Kesgin, M. (2013). Yerel yönetimlerin çocuk suçluluğunun önlenmesinde ilgili kurumlarla etkileşimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 13-32.